

NAŠ PRAZNIK

Ko je na prvem zasedanju Slovenskega narodnosvobodilnega sveta v Črnomlju dne 19. in 20. februarja 1944 govoril tov. Edvard Kardelj o pomenu drugega zasedanja AYNÖJ, je med drugim rekel: »Naše nove Jugoslavije ne bo branilo samo naše orožje, marveč jo bodo branile tudi simpatije in podpora svobodoljubnih sil vsega sveta, simpatije in podpora, ki so jih zaslužili naši narodi s svojo požrtvovalno in junško borbo proti največjemu sovražniku človeštva — proti fašističnemu imperijalizmu.

Ta besede, govorene leta 1944, ko so širom po Jugoslaviji še divjali najhujši boji, niso bile samo preroške, ampak kažejo, s kakšno veliko in zanesljivo perspektivo so šli naši narodi v boj za nacionalno in socialno svobodo. Prestalo leto bojev za osvoboditev, leta obnove, nadaljnja leta graditve, demokratizacije naše ljudske oblasti, odločen odpor proti stalniški tiraniji informbiroja in končna zmaga, ko je moral ves svet priznati, da smo imeli in imamo prav, kažejo, kako pravilna je bila naša pot, po kateri nas je vsa ta leta vodila naša Partija.

Ce smo morali v prvih letih iskati podpore in simpatije svobodoljubnih sil v svetu, katerih še danes ne odklanjamo, lahko ugotovljamo, da daje danes to podporo v veliki meri socialistična Jugoslavija vsem izkoriščanim narodom. Sodelovanje naše države v boju za človečanske pravice, za podpiranje svobodoljubnih težnj vseh zatiranih narodov in velik doprinos v boju za ohranitev miru kažejo, kako velik je ugled naše države v svetu.

Ni nam bilo v teh letih po vojni vedno lahko. Kako srečni smo bili, ko smo postali svobodni! Prepričani smo bili, da je svet komaj preslal, dovolj močan dokaz, da morajo države in narodi kreniti po drugi poti. Toda te sanje so bile le kratkotrajne. Pridobljene pravice so nam pričeli kratiči. Prejšnji zavezniki, s katerimi smo prelivali kri za uničenje fašizma, so pozabili na našo skupno berbo. Toda na ljubo miru, ki smo si ga tako želeli, smo s krvavečim srcem popustili. Takrat, kot danes, veljajo besede, ki jih je pred nedavnim izrekel maršal Tito v Pulju: »Dovolj smo trpeli, dovolj smo krvaveli v pretekli vojni in v drugih vojnah, da imamo razloge, da se s vsemi silami borimo za ohranitev miru v svetu.«

Po vojni smo pozabili na razne krivice, ki so nam jih storili sosede. Ponudili smo jim roko sprave, ponudili in dajali smo jim materialno in moralno pomoč. Prišlo je leto 1948. Oni, ki so bili večraj naši zavezniki, in oni, ki bi se lahko v novi Jugoslaviji učili, kako se gradi socializem, so nenadoma postali naši učitelje s vsemi stalniškimi metodami. Toda predraga je bila naša svoboda. Uprli smo se in zmagali v neenakem boju. Da smo to lahko storili, nam je pomagala monolitna Partija, pomagala je resnica, ki je bila na naši strani. V marsičem je bil ta boj še huji kot boji v letih od 1941 do 1945. Dogodki v Madžarski in Poljski so pokazali, kam privede pot zatiranja delovnih množic. Boj, ki se danes odigrava v partijah pred dežel, je boj proti stalniški smeri, ki jo je začela Jugoslavija, bo dolgotrajen, kot pravi maršal Tito. V tem boju bo Jugoslavija lahko mnogo pomagala in to na ideološkem področju. Upamo, da bo ta pomoč sprejeta tako iskreno, kot jo iskreno dajemo, v za-vesti, da s tem pomagamo socializmu v svetu in s tem posredno tudi sebi.

Lahko smo ponosni na prehojeno pot v teh trinaestih letih, odkar smo postavili pravni temelj obstoja naše države. Še posebej se veselimo preteklih let, s vsemi delovnimi ljudmi Jugoslavije, vzgojitelji, katerim je pri vzgoji mladega rodu delo lahko. Pred nami je vzgojni cilj jasen. Jasen nam je prav zaradi tega, ker je bila naša politika dosledna vsa ta leta, ko smo začeli boj za svobodo, in je ostala dosledna socialističnim načelom vsa leta po vojni. Pri tem se pa zavedamo, da je bila močoka ta doslednost samo pod vodstvom Komunistične partije, ki ima v vodstvu prekaljene borec, ki se naslanjajo pri svojem delu na delovne ljudi Jugoslavije.

Prevečli optimisti bi bili, če bi pričakovali, da ne bomo doživeli nikakih preizkušenj več. Borba za socializem in mir v svetu bo še vedno v ospredju vsega svetovnega do-

Dan prosvetnih delavcev v Ljubljani

Okrajni odbor Zdrženja učiteljev in profesorjev Ljubljana se je odločil organizirati »Dan prosvetnih delavcev« predvsem zato, da bi se člani vsega okrajnega skupnega pogovorili o nekaterih vprašanih najnovejšega časa, posebej pa še o nekaterih strokovnih problemih. Po lanski reorganizaciji oziroma ustanovitvi naših društev po občinah je namreč opaziti med članstvom občutek razdrobljenosti, pa je tudi zato potrebna včasih skupna ministacija.

Učiteljem in profesorjem so se ob tem dnevu pridružili tudi učitelji in profesorji strokovnih šol, učitelji posebnih šol in vzgojitelji. Tako se je ta dan zbralo v Ljubljani nad 1500 prosvetnih delavcev.

Poročilo tov. Trobiša

Moj namen ni, poročati o delu našega okrajnega odbora od njegovega obstoja oziroma od časa, ko so organizirana društva učiteljev in profesorjev po občinah, temveč želim podati le nekaj poglavitnih ugotovitev o našem delu, predvsem pa oporočiti članstvo na nekatere aktualne in nerešene probleme.

Po lanski reorganizaciji je bilo na področju našega okrajnega ustanovljenih 20 skupnih društev učiteljev in profesorjev, ter po eno samostojno društvo učiteljev in profesorjev v občini Ljubljana-Center. Vsega je torej v okraju 22 društev, ki imajo skupno okrog 1.500 članov.

Površna analiza kaže, da je na začetno delo naših društev vplivala razdrobljenost po občinah. Sprva nekatera društva nikakor niso mogla prevzeti v svoj novi okvir temeljnih nalog naše organizacije in ugotoviti moram, da so ta društva slabše opravila svoje delo, ki bi moralo dobiti v občini tudi novo vsebino. Vzrokovi za to je lahko več, čeprav kažejo izkušnje, da je včasih dovolj le nekaj aktivnih članov, ki lahko razgibljejo in živahno društveno življenje. Menda bi bila nekatera mlada društva potrebna pomoči sprva tudi od zunaj; te pomoči pa ni bilo, ker so bile v začetku nekatere organizacijske nejasnosti glede okrajnega odbora našega združenja, ki naj bi bil, le posvetovalni organ, medtem ko naj bi v občinskih društvih neposredno delal le republiški odbor našega združenja. Zdej je to vprašanje urejeno in bomo odslej okrajni odbori izvoljena predstavništva, ki bodo neposredno povezana s društvi in ki jim bodo morala tudi pomagati pri premaganju njihovih težav.

Prav zaradi nejasnosti in nesamostojnosti nekaterih naših društev le-ta niso uresničila posebnih nalog svojega področja oziroma svojega članstva. Naša društva nimajo povsed niti formalnega zastopnika v občinskih svetih za šolstvo, prosveto in kulturo, preko katerih bi lahko najhitreje in najuspešneje reševala vrsto problemov šole in našega članstva. Premalo konkretno je tudi sodelovanje naših društev s občinskimi sindikalnimi sveti, ki razpravljajo baše samo o problemih podjetij, kar jim drugih vprašanih pač niče ne zastavljamo. Mislim, da smo zdaj že vsi prepričani, da je pravo mesto našega društva v občini, kjer se rešujejo vse osnovne naloge njenega področja v raznih večjih javnega življenja. Učiteljska in proforskna društva morajo zato v sodelovanju s vsemi občinskimi oblastnimi organi in društvenimi organizacijami čimprej najti svoje pravo mesto v novem okolju; tako bodo lahko dosegala svoje namene in tudi uspehe. Pri vsem tem je vredno posebej omeniti večjo samostojnost in odločnost našega občinskega društva, ki smo jo doslej večkrat že poročali.

gajanja. Naša dolžnost je, da vzgojimo mladino v take borce. Oborožimo se z napredno ideologijo sami, da bomo lahko dajali mladini v roke najmočnejše orožje za ta boj. Za naše delo imamo polno podporo v delovnih množicah in podporo v organih ljudske oblasti. Tako nismo osamljeni pri vzgoji mladega rodu.

Ko letos praznujemo narodi Jugoslavije svoj velik praznik, se tudi mi vzgojitelji v vselem srcem pridružujemo temu praznovanju in v iskreno željo, da bi naša socialistična Jugoslavija tudi v bodoče s svojim vzgledom nudila vso podporo svobodoljubnim narodom v svetu in tudi v bodoče bojevala tako uspešno boj za mir v svetu.

H. Z.

namreč v stalnem stiku s svetom za šolstvo preko tega svojega zastopnika, ki bo moral na zahtevo poročati samemu odboru.

Razen reševanja problemov družbenega upravljanja v šolstvu in v prosveti so naša društva letošnje pomlad živahno posegla v razpravo o reformi šolstva. Mislim, da n' bilo občine, kjer ne bi bilo nekaj širših razprav o tem vprašanju med pedagogi, starši, šolskim odborom itd. Razprave so trenutno končane, deo v bodoče reformirani šoli pa bo ostalo največ na ramah prosvetnega kadra. Naše združenje je prav ob tem vprašanju že večkrat hkrati zaskrbljenost, ker sedanji gmojni pogoji prosvetnih delavcev niso niti najmanj stimulativni, naše vrste pa se redijo in slabijo. Iz teh razlogov je združenje dalo zadnja leta oblastnim organom vrsto predlogov za izboljšanje gmojnega stanja prosvetnih delavcev, ki se sedaj realizirajo v obliki raznih dodatkov; ti dodatki pa še vedno ne pomenijo rešitve tega problema, zlasti se ne, ker so se dosedaj predpisi za napredovanja urejali pri prosveti mnogo ožje kot v gospodarstvu in drugje.

Ker je sedaj to vprašanje zaradi priprav za novi zakon o državnih uslužbenih ponovno v ospredju, želim povedati, kako je delo našega združenja pri tej nalogi potekalo doslej.

Naš centralni odbor je bil pred meseci poklican k sodelovanju pri izdelavi predloga za novi zakon o državnih uslužbenih. Predsednik republiških

članstva, ki se mora vse bolj vključevati v celotno družbeno dogajanje svojega okolja. In ne samo to! Večkrat mora nosit, zlasti na podeželju, tudi zastavo napredka. Zato morajo naša društva učiteljev in profesorjev dajati svojemu članstvu oporo, znanje in moč za tako delo. Letošnji občni zbor naj izvolijo zato take društvene odbore, ki bodo kos vsem svojim nalogam.

Bilo bi še več vprašanih, ki so za nas pomembna, pa mi čas ne dopušta, da bi o njih obširneje govoril. Prav bi bilo, da bi se na bližnjih občnih zborih o vseh naših problemih temeljito pogovorili in postavili predloge za delo svojemu društvu, posebej pa še okrajnemu odboru, ki šele laže svojih oblik dela. Upajmo, da bo to naše skupno zborovanje, z razpravo po strokovnih aktivih, dalo novih pobud za društveno delo.

Prilpave za izdelavo učnega načrta za obvezno šolo

Med razpravo o splošnih načelih za ureditve obvezne šole so sodelujoči radi uhajali n'prej, govoreci: »Osnovna načela za ureditve obvezne šole so jasna in sprejemljiva za vse. Toda kakšen bo predmetnik? Učni načrt? Kakšna bo notranja fizionomija obvezne šole in pouka?«

Ta vprašanja so sedaj na vrsti. Zvezna komisija za šolsko reformo pripravila že daj časa smernice za sestavo učnega načrta, učbenikov, priročnikov in za ureditve pouka v obvezni šoli. Naš republiški Zavod za proevanje šolstva ga je povabil k sodelovanju več strokovnih aktivov in delovnih skupin, ki naj bi preučile, kolikšno in kakšno naj bo obvezno znanje vsakega mladega državljanca, kaj vse naj pride v učni načrt obvezne šole ter na kateri stopnji.

V tej zvezi je bilo že nekaj ožjih sestankov. Kakor je že poročal »Prosvetni delavec«, je dne 6. novembra 1956 Zavod sklical širši sestanek vodij strokovnih aktivov in delovnih skupin, ki so se ga udeležili tudi inšpektorji Sveta za šolstvo LRS in številni sodelavci Zavoda.

Tudi prof. Janez Tomšič je v svojem poročilu o kritičnih priponbah k sedanjemu učnemu načrtu za obvezno šolo med drugimi poudaril potrebo po večji instruktivnosti učnega načrta, potrebo po večji povezanosti učne snovi posameznih učnih predmetov med seboj, povezanosti učne snovi učnega predmeta od razreda do razreda. V novem učnem načrtu bi morala biti v večji meri ter z večjo doslednostjo upoštevana koncentracija poslovnih kompleksih. Predlagal je, naj bi sestavili učni načrt za obvezno šolo v treh variantah: a) učni načrt s snovjo od 1. do 8. razreda; b) učni načrt po splošnih kompleksih; c) učni načrt za eksperimentalne šole.

Referat, ki ga je tov. dr. Iva Segula podala na tem sestanku, je v nekoliko skrajni obliki opločen v današnji številki. Preučijo ga lahko prav vsi in na zastavljena vprašanja tudi odgovorijo. Razprava o razrednem in predmetnem pouku se tako lahko razširi na vse prosvetne delavce.

Direktor Zavoda tov. Draga Humek je govorila o principih za izbor učnega gradiva v obvezni šoli. Navedla je najprej nekaj smernic, ki jih je za izbiranje učnega gradiva dal znani švicarski eksperimentalni pedagog dr. Robert Döhrrens. Nato je podala na osnovi elaborata zvezne komisije za reformo šole nekaj temeljnih načel za izbor učnega gradiva v obvezni šoli in prikazala še prvo t. j. še ne dokončno določeno okvirno shemo s predlogom za temeljno razporeditev splošnih področij v obvezni šoli po posameznih programskih fazah, ki ustreza psihofizičnemu razvoju otroka.

1. Pri izboru učnega gradiva oziroma učno-vzgojnih vsebin in pri presoji njih vrednosti se moramo predvsem osrati na to, koliko doprinosajo k uspešnemu vzgojnemu razvoju učnega cilja, k vsestranskemu razvoju učenca.

2. Pri izboru in razvrstitvi učne snovi se moramo orientirati na otroka, ki mu je namenjena. Zato izbrano gradivo glede ravni in težine ne sme presežati zmogljivosti otroka določene razvojne stopnje. Prav tako pa izbrano gradivo ne sme otrok preobremenjevati. Zato zbirajmo iz oblike snovi tisto, kar ima največjo vzgojno vrednost za vsestranski razvoj otrokove osebnosti.

VSEM ČLANOM ZDRUŽENJ PROSVETNIH DELAVCEV, DOPIŠNIKOM, NAROČNIKOM IN BRALCEM »PROSVETNEGA DELAVCA« ČESTITAJO K PRAZNIKU 29. NOVOBMBRA

REPUBLIŠKI ODBORI ZDRUŽENJ UREDNIŠTVO IN UPRAVA »PROSV. DELAVCA«

Ne trdim, da so samo ti posegi ovira za hitrejši razvoj in utrjevanje teh osnovnih družbenih organov na šolah. Mislim, da imajo pri utrditvi šolskih odborov lahko vidno pozitivno vlogo učitelji in proforski odborov.

Delo občinskih svetov za šolstvo, prosveto in kulturo često vodijo naši člani, ki pa v njih ne zastopajo dosledno stališe naših društev. Tako je združenje učiteljev in profesorjev pri zadnjem reševanju dopolnilnih plač prosvetnim delavcem bilo mnenja, da je treba določiti vsem maksimalne dopolnilne plače, to je po 1.500, 2.000 ali 2.500 dinarjev, pa so vendar ponekod merili učitelje in profesorje tudi po 100 dinarjih, čeprav takega drobljenja pri dopolnilnih plačah v drugih javnih službah ne poznamo. Nekateri občinski ljudski odbori ne plačujejo učiteljskega razredništva, ki ga določa zadnja uredba o honorarni službi, ne dajejo prosvetnim delavcem določenih naravnih dodatkov itd. Vse to je narekovalo zadnjemu plenumu našega združenja sklep, da zahtevamo v vseh organih družbenega upravljanja v prosveti tudi formalna zastopstva naših društev oziroma odborov, ker menimo, da bomo tako laže uveljavljali pravice svojega članstva. Društva bodo

zdrženj so na skupni seji v Beogradu dali svoje natepne pripombe k zakonu in pobistili zvezni sekretariat našega združenja, da še naprej sodeluje pri izdelavi tega predloga.

Zastopnik našega republiškega odbora je po predhodni razpravi s člani odbora dal še svojo posebno predlogo, ki so bili v zveznem sekretariatu za šolstvo in kulturo v glavnem tudi sprejeti. Predlog zakona o državnih uslužbenih bo dan sedaj kmalu tudi v širšo, javno razpravo.

Opozoril bi vas rad še na to, da smo prvotno razmišljali o tem, ali naj se uveljavijo za prosvetne delavce poseben zakon; naše združenje se je odločilo za enoten zakon o državnih uslužbenih s pristavkom, da bo imel novi zakon posebno poglavje o prosvetnih delavcih.

Naj vam sedaj omenim nekatere predloge našega združenja, ki jih je zvezni sekretariat za šolstvo in kulturo že sprejel; seveda je to šele predlog.

Zakon predvideva toliko skupin, kot jih je bilo doslej in še dve pred prvo skupino.

Učitelji osnovnih šol bi se v prihodnje razporejali od 14. do 6. skupine, predmetni učitelji od 13. do 5. skupine, profesorji srednjih šol pa od 12. do 4. skupine.

Ravnatelji gimnazij in drugih šol ter upravitelji vsjke organiziranih osnovnih šol bi napredovali za eno skupino više. Šolski inšpektorji napredujejo

ma pripombe, ne da bi jih k temu posebej vabili.

Ze od početja je v razpravi osnutek zakona o pokojniškem zavarovanju, h kateremu smo že dali nekaj pripomb, vendar vse kaže, da bo moral doživeti še obsežnejše korekture, predno ga bo lahko sprejela ljudska skupščina. Predvsem mislim, da se bo moral resneje nasloniti na predpise novega zakona o državnih uslužbenih in delovnih razmerjih.

Naše združenje je v zadnjih dneh pripravilo novi osnutek o višini honorarijev za nadurno delo v šolah, posebej pa si je prizadevalo za pravičnejše nagrajevanje upokojenec, ki so polno zaposleni, ker so doslej lahko prejeli za to delo le po 6.000 dinarjev mesečno. S privolitvijo odgovornih forumov bodo odslej prejeli v našem okraju, lahko pa bi bilo in prav, da bi prejeli tudi povsed, poleg predpisane hoonorarje za občasne nagrade v mesečnem povprečju po 5.000 dinarjev, dokler ne bo sprejet novi zakon o pokojninah, ki predvideva primernejšo ureditev tega vprašanja.

Ta in prihodnji mesec bomo izvedli letne občne zbere naših društev. Številne naloge napredovanja prosvetnega delavca zahtevajo razglašano društveno dejavnost in aktivnost našega

Po tem skupnem zborovanju so se učitelji in profesorji razšli po raznih ljubljanskih šolah, kjer so učitelji po razrednih aktivih, profesorji pa po aktivnih posameznih strok izmenjavali misli in izkušnje o svojem delu. Dogovorili so se tudi, kako bi tak način dela lahko pomagal predvsem mlajšim tovarišem pri njihovem vsakdanjem delu v prihodnje.

Popoldne je bila v Mestnem gledališču, predvsem za člane izven Ljubljane, brezplačna predstava Cankarjeve farse »Pohušanje v dolini šentflorjanski«. Gledališče je bilo seveda premajhno za vse okoliške prosvetne delavce.

Zvečer je bil v prostorih restavracije »Union« družabni večer ob veliki udeležbi članstva.

Po prvih ugotovitvah in izjavah udeležencev je ta dan v celoti uspel, saj že prihajajo predlogi, naj se take prireditve za ves okraj priredujejo tudi v prihodnje.

Kratko razmišljanje o hospitacijah

Zeleničnik peron. Gneča. Vlak ima zmožnost. Ljudje po nestrpnosti ali pa vedno zadržani, kakršnega temperamenta je pač kdo.

Vendar tokale zamudica ni vedno tako dolgočasna, kakor si marsikdo morda misli. Če je znan, jo lahko prav koristno in povzroči nekaj zanimivega. Oh, tudi v čakalnju se človek izveža. Koliko sem v življenju že prečkal! Na primer, kdaj bo konec vojne, kdaj bo konec druge vojne in še marsikaj prej in potem. Nič ne pomaga, če smo nestrpni. Mar ni končno vseeno, kje čakaš. Povsod je življenje vsak hip vsaj malce drugačno, povsod se vedno kaj zgodi, sirtota golob, trčijo odbijači, otrok pokliče mamo ali mamca, nekdo ali pa se oglasi zvoničnik ali pa si ujel kazalec, ki je pravkar preskočil minuto; čas teče, vlak je morda že blizu, vse kakor pa je vedno bliže. Misli si, da si v kinu, vse polno obrazov zagledaš in spet uležo v gnečo, še nekdo jih nisi videl, pa jim skušaš uganiti, misli, nazore, skrbi, strasti, ki jih burijo, da žive vsi isto življenje vsak po svoje. ... Tu in tam boš ujel kosček pogovora, zelo zanimivo je, o čem nese se ljudje pogovarjajo. Egipt jih zanima in cena jabolk na Kozjanskem in kdaj bodo spet dobili riž po 160 in razcefrana krvava našega razrednika na Trgovski, same novice, ki jih v nobenem časopisu ni! Kako čudovito pisan je svet, pa da bi se dolgočasil v njem? Nenadoma zagledam dve mladi kolegini. Zakaj se učitelje prav na železnici tako radi pogovarjajo o šoli, psihološka uganja, ki menda nikoli ne bo pojanjena.

— hodijo v gimnazije hospitirali k nam. Eden je tako stien, da bi ga najraje nesla ven. Tako zvršeno se smeje, ni ne kritična, potem pa pripoveduje, kako ga sviramo. Tako sem jezna. ... Seveda sem pristihnil. Saj sam vem, da to ni lepo. Toda če je človek bil hospitiran in sam hospital, ga premaga radovednost, pa bodi moč ješen in ne vem kakšno še, pa če si stokrat dopoveduješ, da ne bo nič novega, da že vse veš.

Kje pa je kdo, ki že vse veš! — ti bi bila tudi nervozna, še bolj! Kdo si je izmislil to neumnost. Nekateri sploh ne morejo učiti, če je kdo v razredu. Tudi dni sem se pripravljala v Ljubljani, so šle kar ven — Teda! Je prisopihal vlak; ljudje so vzvzvali in me odmiral vsrten. Bil sem neraven, da ni imel vsaj nekaj minut več zamude.

Potem sem v vlak razpredel misel naprej. Mar res ni mogoče odvzeti hospitalitami tisto zopno, kar jih tolkokrat obdaja? V tem smo si menda edini, da so potrebne in koristne? Samo kakšne naj bi bile, da bodo dosegale svoj namen? Saj niso same sebi namen. Ne smele bi biti samo uradna kontrola, čeprav je tudi kontrola kje lahko prav dobrodejna, nič ne rečem. Glavno pa je po mojem le pedagoško vodstvo, tovariška strokovna pomoč.

Sam sem vse to delal ali doživljal. Upravitelj je prišel v razred, se podpisal in že odšel, da otroci niti niso imeli časa vstati. Tovarišica mu je morala potem pri-

nesti h konferenci na listku napisan datum in predmet in snov in oceno, kar je pač treba za zapisnik. In pravici je bilo zadostno. Saj je bilo tudi sicer vse v redu: starejša učiteljica, zelo sposobna, zvesta, požrtvovalno delavna, ni potrebovala niti vodstva, ne nasvetov, še manj pa kontrole. In še škoda bi se bila delala, ker bi bil upravičeljav razred tisto uro brez nadzorstva in pravega pouka. Kje drugje bi bila seveda taka »hospitacija« lahko tudi škodljiva.

Ali pa druga skrajnost. Na šoli je bil slučajno učitelj, ki je imel za seboj morda črt stoletja več prakse kakor upravitelj. Tu bi bil pri hospitiranju lahko pridobil kvečjemu upravitelj. Pa mu je padel v razred kakor lastreb, se prilepil v zadnjio klopi in sedel tu od zvonca do zvonca in pisal, pri konferenci pa je bilo o tem slišati kvečjemu dva stavka: datum in predmet in snov in da je bilo vse v redu. Saj bi lahko bil prej vedel, kaj bi se bila prej domenila, kaj bi želel prvi slišati in drugi pokazati. Manj mučno bi bilo; za oba. Tudi avtoriteta bi ne bila prav nič trpela. Sploh je z avtoriteto tako, da si jo mora vsak sam zaslužiti z delom in uspehom, dekret je zanjo premalo. No saj ni bilo nič hudobije, samo skrajno formalna vestnost.

Vse skrajnosti so zoprne. Meni že. Sicer pa smo vsi tu in tam nerodni, eden manj, drugi bolj. Kar sem hotel reči, je to:

Hospitacija ne sme biti konfektivna, narejena za ves svet po istem vzorcu. Treba je tehitne. ... Osnovno pa je to, da morata oba, hospitant in hospitirane, potrebo in koristnost notranje priznati. Predpis tega ne more zajeti, mislim pa, da bi prosovoljno ureditvi teh stvari le bilo treba posvetiti več pozornosti. Vedno sem bil vesel, ko je kdo pri meni hospitaliziral iz »radovednosti«. Sam sem dostikrat povabil — tudi neuradno — tovariša, naj pridejo. Pa smo se potem po uri temeljito in prav nič formalno pogovorili. Mislim, da so bili ti razgovori za vse plodni, čeprav je kdo včasih vse povprek. Nikjer ni rečeno ne zapisano, da moram prav jaz in samo jaz imeti prav. Reakcija hospitirance na tako stališče je lahko prav različna, spet po njegovem individualnem temperamentu. Tu za brez ugovora in kar z nekakim užikom priznal vse svoje grehe in še kajkega več ter delal lepo po svoje naprej. Taktika! Morda ni bil vse vedno sleha! Drugi bo skušal vse že tako tehitne in upravičene ugotovitve ovreči in pobiti. Včasih z vehemenco in zgovornostjo, ki bi bila kje drugje vse hvale vredna. Saj poznate tisto povestico o škarijah z dvema prstoma iz vode, da je bila trava postrizena in ne pokojena? V opisanih dveh primerih je bila hospitacija neuspešna, pri prizadetih (in njihovi vstrikanih, »stabilnih«) ni pustila zaplacen trn. Niti ni treba, da bi se ga zavedali. Največ trnov nosimo prav v podzavesti. Boljjo pa vseeno. Kevluda — čigava je? Pomanjkanje takta na eni, na drugi, na obeh straneh. Predvsem ocena učne ure ne sme ostati pri slučajnih, nebitnih drobnarijah, temveč mora znati

plat duševnosti, ki nemoteno in enosmerno funkcionira pri sprejemanju racionalnih vsebin. In tem seveda ni rečeno, da na racionalne vsebine nikoli ne reagira duševno ali hotenjsko; rečeno je, da ima njegova duševnost še specializirane organe za dojemanje specifičnih vsebin. ... Osnovnošolski otrok duševnosti se nima v tem smislu razvite oziroma specializirane. Njegova duševnost dela pri sprejemanju vplivov iz znanjega sveta v smislu nekih univerzalnih, nespecializiranih tipikov. Zato so njegove reakcije na racionalne vsebine nespecifične, včasih do nepreglednosti sprejemane s čustvenimi in hotenjskimi vsebinami. To dejstvo vpliva na spodnji stopnji obvezne šole tako na izbor snovi kakor na izbor metod. Snov ni kategorizirana racionalno, po svoji notranji logiki, ampak je razporejena po vidiku nahajališč, ki se dotikajo otrokovega izkustvenega sveta. Tudi metoda dela so take, da ne povzročajo samo otrokovih spoznavnih sposobnosti, ampak s širokim zamahom oblikujejo celega otroka hkrati. Preprosto bi rekli: na spodnji stopnji otroka s pomočjo snovi pravzaprav ne izobražujemo, ampak ga vzgajamo. Tak razpored snovi in metode pa zahtevajo koncentracijo pedagoškega dela v eni roki. En človek ima lahko neobhodno potreben pregled nad učno snovjo, dokler je ta nabrana in spojena zgolj po mehurčkovski dojemljivosti — in en človek ima lahko pregled nad globalnimi otrokovimi reakcijami tako, da jih lahko smiselno in v skladu z vzgojnimi cilji izvedemo.

Sedaj pa drugo, in to težje vprašanje: kje je meja kon-

centracije pedagoškega dela v eni roki? Do kdaj naj ima otrok enega učitelja, od kdaj dalje ne več? Vprašanje samo gotovo ni novo, ne pri nas, ne v svetu. Nova utegneta bi kvečjemu naši pogledi nanj. Doslej smo to vprašanje praktično reševali tako, da smo v razvitejših šolskih področjih (predvsem v centrih) puščali otroka enemu učitelju prva štiri šolska leta. Na nižje organiziranih šolah je bil otrok prepustjen enemu — seveda pa ne istemu — učitelju vseh osem šolskih let. Ali je to, t.j. dosedanja praksa pravilna in naj jo obdržimo? Ali naj jo spreminjamo? Sumljiva je še njena dvojnost. Ali naj ostanejo personalni razlogi oziroma — bolje rečeno — personalne slabosti našega šolskega sistema tišče, ki bodo reševalo to vprašanje? Ali naj ima mestni otrok enega učitelja štiri šolska leta, zato, ker je v mestu učiteljev dovolj, podeželski otrok pa enega učitelja osem šolskih let zato, ker je na podežlju učiteljev premalo? Tako stališče gotovo ni vzdržno, čeprav prav dobro vemo, da bo personalna situacija našega šolskega sistema najbrž vedno ostala eden izmed diniteljev, ki bo vplival na reševanje tega vprašanja. Je in bo vplival, ne bi pa smel odločiti. Mislim torej, da je treba odgovoriti na vprašanje v pedagoškem jeziku, da je treba izlišiti in v praksi pedagoško tretiranje realizacije in odstajati od načel res samo tam, kjer drugače rešitev sploh ni mogoča. Če smo dovolj skromni in dovolj kritični, da bi se mogli učiti od drugih, bi na tem mestu postavili vprašanje: kaj pravilno in kako praktično drugje je iz novejša pedagoška literatura in iz izkušni, ki so si jih pridobili naši prosvetni delavci v inozemstvu, bi se dalo slediti, da se povsod tam, kjer veje v šolstvu naprednejši pedagoški večer, pomlaka nejavla enega učitelja mežav. Spominjam se izjave Norvežana Karla Bakkeja, prvega inšpektora v Bergenu, ki so nam ga bili v Oslu označili kot pedagoško avtoriteto. Vprašali so ga, koliko časa naj bi imel otrok enega učitelja. Odgovoril je: »Čim dlje.« Vprašali smo, zakaj. Odgovoril je: »Zato, ker je glavni cilj šole pač ta, da razvija otrokovo osebnost, ne pa samo njegov razum.«

Med našimi ljudmi, celo v vrstah prosvetnih delavcev, je čuti-ti menjenje, da pouk latinškega jezika ni potreben, da ga je treba reducirati ali celo popolnoma odpraviti. Prepričani smo, da tak gledanja dostikrat izvirajo iz neznanja vzgojne in izobraževalne vrednosti latinščine. Odla-ganje pravice temu jeziku tudi v novi klasični ali splošnoizobraževalni šoli je, morda malce ostro povedano, šovinizem. Tem, ki tako trdijo, naj velja, da je tisti, ki ne razume latinščine, podobno človeku, ki je ob oblačnem vremenu v lepi pokrajini; njegov horizont je zelo omejen, samo najbližje vidi jasno, nekaj korakov dalje pa se mu vse izgublja v megli.

Pri latinškem pouku se ne učimo le trajnejše in globlje doletji zgodovinska dejstva, latinški pouk nam ne poseduje le bogatih primerov hrabrosti in predanosti njenih NOB, ki nam jo je opisal tovariš Jože Zamljen.

KONCERT UPZ V ZAGREBU. Prvič po osvoboditvi se je naš UPZ odločil za koncertni nastop v Zagrebu, kjer ima glas-bena kultura in glasbena kritika evropsko raven. Ali bomo zmogli, kljub vrzeli v moškem zboru, dostojno prikazati pre-zrelo slovensko zborovsko pevsko umetnost pred razvajenim občinstvom bratske republike, ki mnogo pričakuje od nas? Vse-kakor moramo!

Na kolektorju so nas pri nedeljskem večernem vstupu pozdravili množični zastopniki iz oblasti in družtev s presre-snim šopki nageljnov. Takoj so nam goslojubno prisrčebeli pre-nošiča in nas povabili na skup-no večerjo, ki jo je priredilo znano učiteljsko pevsko društvo »Ivan Filipovič« v svojih lepih družinskih prostorih. Po ponov-ljeni pozdravni govornih smo se seznanili s člani tega društva in se pogovorili o njihovom delu.

Učiteljsko pevsko društvo »Ivan Filipovič« uživa veliki ugled, saj so njegovi člani pevovodje, solisti, pevci in slušatelj glasbene akademije. Zato imajo lahko redne tedenske vaje in mnogo kvalitetnih nastopov tudi na podežlju, kjer skušajo, podobno kakor naš UPZ, pove-čati zanimanje za domačo zbor-ovsko glasbo. Razumljivo je, da so skoraj vsi njihovi člani poslušali naš koncert, da vidijo, kaj zmoremo mi, ki delamo v mnogo težjih pogojih.

Kljub temu, da je isti večer gostovala v Zagrebu tudi naša Filharmonija, je bila dvorana razprodana. Med prisotnimi smo opazili več znanih glasbenikov, prosvetnih delavcev in zlasti zagrebških Slovencev. Ze s prvimi pesmimi je popustilo ne-koliko tesnobno vzdušje. Poka-zali smo, da smo sigurni, in di-rgentno so izginile iz obraza sence nezaupanja. Dvorana je hrumela od aplavzov in ne-koliko pesmi smo morali ponovi-ti. Tudi med odmorom in po koncertu so nas mnogi prijatelji obiskali v laskavim priznanjem in nas še pozno ponoči spremiti na vlak.

V večino pevcev je po nočni vožnji v prenapolnjenem vlaku odšla takoj v šolo, da bi zaradi turneje ne trpel pouk. Pevci smo disciplinirani in tudi po večdnevni hudih naporih ohrani-mo dobro voljo, saj se zaveda-mo, da je bilo opravljeno delo za skupnost koristno in vredno naših žrtve.

Lepi odmevi s Hrvaške nam tu, potrjujejo. Znan skladatelj in dirigent zagreške opere Jakov Gotovac je pisal našemu UPZS pismo, v katerem pravi med drugim: »Z velikim zadovoljstvom sem prisostvoval Vašemu zborov-skemu koncertu v Zagrebu, pa vam od srca čestitam k velike-mu uspehu, ki ste ga dosegli pred prvo koncertno publiko ... Dovoljujem si, da vam za Vaš zborovski arhiv pošljam (brez kakšne obveznosti) v poklon nekoliko mojih zborovskih kom-pozicij za mešani zbor ... Z mnogimi srčnimi pozdravi Vašemu celokupnemu zborovskemu kolektivju. Vašemu vodstvu kakor tudi Vašemu odličnemu zborovodji prof. Jožetu Gregorcu ostane Vaš vdani Jakob Gotovac.«

Julš.

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Mesto, vzgojna vloga in vrednost latinškega jezika

domovini, ponosa, držnosti v boju itd. Pri tem pouku se učence ob pravih vzgojnih in učnih prijemih občuteno spoznavajo tudi odnose med ljudmi in v zvezi s tem tudi človeške vrline in slabosti, napore in uspehe. Če je temu tako, potem sta latinški jezik in latinška literatura potrebna kot učni predmet. Koliko mladostne sile antike spoznava mladi človek v delih klasičnih (grških in rimskih) piscev! Koliko je del in odlomkov v klasični literaturi, ki so polna bogatih misli in moralnih vrednot in ki so dragocena ne le za posameznika, ampak za celotno družbo in človeštvo, ker vzgajajo mladega človeka v dobrega človeka, delavca in državljanja! Latinški pouk mora mlademu človeku nuditi seve več kot golo, morda pretirano gramatiksko znanje. Izgubil bi svojo moralno vrednost kot duhovni ustvarjalec, če bi gledal le na množino znanja ter na togi gramatikalni formalizem. Pa bo kdo rekel: »Temu cilju utegnjejo ustreči tudi dobri prevodi, saj jih nekaj že imamo; čemu torej težavna pot skozi študij klasičnih del?« Toda ni bolj živo, in če smemo tako reči, bolj znanstveno, če to posredovanje dosežemo s trdim delom, ki ga predstavlja študij tujea jezika, posebno še klasičnega? Latinški pouk se seveda ne sme omejevat, kot smo že rekli, le na pustji gra-

trirana, ker v nasprotju z materinščino prinaša bolj eksekutivno jezikovno znanje. Iz tega tudi sledi za profesorja imperativ, da se obe plati jezikovnega znanja — gramatika in lektira — ne smeta ločiti druga od druge. S tem hočemo poudariti zvezo med vsebino in jezikom. Če latinški pouk opravlja nalogo gramatične izobrazbe, razbremenimo dalje s tem tozadevne naloge pri študiju tujih jezikov in tudi pri študiju slovenske slovnice in sintakse.

Pogosten je občutek, da je psihološka norost, če 10-letnega otroka silimo h hudemu goku iz slovenščine k tujim korenem latinščine, češ da se večina učencev, ki niso ravno posebno talentirani, zaman muči. Ta občutek je v veliki meri znanstveno nesprejemljiv ter morda le posledica napačne metode, nepravilne posplošitve in nepoznavanja stvari. Vsakdo, ki pri pouku upošteva psihološke, pedagoške in metodološke zakone, ki v latinškem elementarnem pouku ne prežalva le v gramatičnih eksercijah in pravilih, ki postopa induktivno, ki se tudi individualno ukvarja z učenci, neprestano primerja z materinščino, veliko prevaja posebno iz latinščine v slovenščino in obratno, kdor zna v težavah zbuditi veselje, ta ve, da občutki proti prezgodnjemu pouku latinščine ne držijo. Ne smemo pozabiti, da se prav v spoznavanju ostrih razlik med latinščino in materinščino, ki se javlja v gramatikah in jeziku sploh, pravzaprav kaj delo, pouk in jezikovno znanje. Čim dalje pomikamo ta začetek, tem manj se javlja ta vpliv. Ravno zaradi težkoč, ki jih tu in tam študij latinškega jezika res predstavlja in povzroča mlademu človeku, ne smemo prezpno začeti z njim. Latinški pouk mora torej aktivno pomagati dvigati splošno jezikovno zavest in izobrazbo, morda boljše, bolj ekstenzivno kot moderni jeziki. Študij latinščine je pri študiju drugih modernih jezikov velika opora. Težave po drugi strani povzročajo pomaničljivo znač materinščine v prvih razredih. Brez latinščine je pravo globlje zgodovinsko razumevanje modernih, zlasti romanskih jezikov, skoraj nemogoče. Vloge latinščine pri študiju drugih strok, kot so medicina, biologija, pravo itd. menda ni treba posebej poudarjati.

Latinški pouk tvori končno enotno zvezo med narodi. Ni namreč kulturnega naroda na svetu, kjer učenje latinškega jezika ne bi predstavljalo relativno važnega elementa v splošni kulturi, vzgoji in izobrazbi mladega človeka. Latinščina ima za vse čase in za vse narode enako visoko vrednost in veljavo. Sovjetska zveza — da navedemo samo en primer — ki je pred več leti učinila pouk klasičnih jezikov, ga zdaj spet uvaja. Pri tem pa zadržva od težave — nima ustreznega kadra.

Odvzrimo torej predsodke in pesimizem glede pouka klasičnih jezikov, dajmo zlasti latinščini v novi reformirani šoli mesto, ki ji gre zaradi njene vzgojne, kulturne in izobrazbene vrednosti pri šolanju mladega ruda.

Prof. A. Kolar

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu izostruje detajle in povečuje potrebo po detajljnejših spoznanjih in s tem pomajšnih. 3. Zaradi novih pogledov nase, na družbo okoli sebe, na prirodu, prične izgubljati na pomenu in

Čam k svojem vprašanju. Do kdaj univerzalnega učitelja, oziroma: od kdaj dalje ne več?

Preprosto povedano: od tedaj dalje ne več, ko zaradi otrokovega razvoja izgubi odnos med učiteljem in otrokom svojo pedagoško moč in se prične spreminjati v vzgojno oviro. To je okoli izpolnjene 12. leta, ko prične povprečje naših otrok vstopati v puberteto. Znano je, da se prične takrat večati distanca med otrokom in zunanjim svetom. Posledice tega procesa so: 1. Otrok se prične na poseben način osvoboditi sebe, svojih potreb, svoje pozicije v svetu; s tem v zvezi se mu odpre cela vrsta novih problemov, ki jih dotle v njegovi zavesti ni bilo in za katere prične iskati rešitev; to je začetek tako imenovane pubertetne introvertivnosti, ki se v pubertetnem razvoju stopnjuje in pri normalnem poteku pripelje mladega človeka do tiste stopnje osebne osveščenosti, na katero je mladi človek vzel nase teri prijemno govoriti o tem, odgovornost zase. 2. Zaradi povečujoče se distance med seboj in zunanjim svetom se mu prične spreminjati podoba tega sveta; v njej zagleda sedet obrise nekih struktur, ki jih dotle ni videl; iz podobne mu prične izstopati družba s svojimi odnosi, priroda s svojimi fenomeni; zaradi novosti dojmov se prične strastno zanimati za vse to, zaradi povečane distance postaja njegov pogled preglednejši, a tudi kritičnejši; distanca mu

Za ljudsko šolo potrebna posebna revija

Pred vojno si je marsikdo želel, da bi si naš učitelj poglavlje svoje pedagoške izobrazbe, da bi dvignil vsakdanjo šolsko prakso na znanstveno stopnjo in da bi si pridobil še več znanja ter metodskih in drugih sposobnosti. Ker se dajo take reči se vsaj v mislih pojavila potreba po dveh revijah: ena naj bi bila namenjena pedagoški kulturi nasploh, druga pa naj bi nudila ljudskoškolemu učitelju praktična navodila, da bi jih lahko z uspehom uporabljal pri svojem šolskem delu. Tako imajo urejeno vsi večji in kulturno razviti narodi. Mimo tega naj bi izhajal še poseben list za šolsko politiko, za zakone, uredbе, ukaze, razpravljanja o učiteljevem moralnem in gnetnem položaju, za poročila o strokovnih organizacijah in podobno.

Po osvoboditvi bi bil učitelj še bolj potreboval lastno pedagoško revijo; ta pa naj ne bi bila samo praktična v najobnejšem pomenu, ampak naj bi bila praktična tudi idealno, to je, vplivala naj bi tudi na vzgojnije novega učitelja. To bi bilo toliko bolj potrebno, ker so se učiteljem izpred vojne pridružili še tečajniki in učitelji z italijanskimi učiteljski ter drugi in je bilo zaradi tega precej neenotnosti. Toda revije, ki bi bila v vsej svoji polnosti namenjena samo učitelju in ljudski šoli, ni bilo. Popotnik, namreč pravi Popotnik, ki je dejansko toliko desetletij uspešno nudil pedagoško vsebino naši ljudski šoli, je ob okupaciji prenehal izhajati, pravga naslednika, ki bi moral biti seveda močno reformiran, pa ni imel.

Posebno v zadregi in brez vsake polne in sistematične pomoči so bili tečajniki in tečajnice, od katerih so mnogi imeli dobro voljo in tudi potrebne darove za učenje in vzgajanje; od tečajev, sestankov, konferenc, zborovanj in hospitacij so sicer imeli nekaj koristi, toda pravga vzgona le ni bilo. Ze zaradi njih bi bilo treba misliti, kako bi jim pomagali z obširnejo, enočinjsno in močnejšo besedo.

Nekateri so menili, da mora pedagoška revija zeliti vsjo šolsko prosveto. Zaradi splošnega poznavanja stvari je to res dobro; ko gre za poduk pri udeleževanju, pri delu samem, ki se omeji na neko specifično področje, pa to ne zadostuje. Greš skozi tovarno in vidiš, da je pri izdelovanju enega samega predmeta zaposlenih več delavcev, vsak stoji ali sedi na svojem mestu in opravi v eni minuti ali še poprej svoje delo, vse se ti zdita enostavno, celoten stopopek dela in še vsako posamezno delo kmalu spoznaš. Vendar ti si ne upal prevzeti tdnobenega opravila; temu bi se morala roka šele pridruiti. Poznati aparat raznih šol ni tako težko; toda pravo praktično sposobnost si lahko pridobiš samo za eno šolo. Profesorica v otroškem vrstcu ne bi uspeła, vseučiljski profesor v prvem razredu osnovne šole tudi ne; na gimnaziji, tudi nižji, uči vsak profesor najraje svoj predmet in ni zadovoljen, če mu določijo kaj drugega. Profesor se ne upira splošnemu znanju, toda zares in z občutkom dolžnosti se izpopolnjuje in se poznavanju in redotdi poučevanja svojega predmeta. Pedagoška revija, ki naj bi ustrezala vsem vrstam učiteljev, skoro ni mogoča; vsakdo pa se želi tak periodični list, ki bi mu pri njegovem delu najbolj pomagal. V dokaz nam je na primer »Jezik in slovstvo«, ki ni namenjen samo strokovnjakom in vsem tistim zavednim in izobraženim Slovincem, ki se zanimajo za jezikovna in slovstvena vprašanja narodnega jezika, ampak ima tudi šolske pedagoške naloge; posvečen je namreč pouku slovenščine in idejno estetski vzgoji mladine. In res, v člankih očitno o metodski jezikovne pouka, o obravnavanju književne zgodovine in o vsem drugem, s čimer imajo opraviti profesorji slovenščine. List bo skušal dvigniti in pomeniti metodični stran pouka slovenskega jezika in bo spremljal vlogo slovenščine v razvoju našega šolsva. Ali ne bo tak list v korist, pomoč in veselje vsakemu profesorju slovenščine? Sicer pa že od poprej izhajata podobna obzornika za geografijo ter matematiko in fiziko. Splošna pedagoška navodila bodo profesorji specialisti še vedno lahko dobili v reviji za splošno pedagogiko. Upoštevajmo tudi hvalne vredne zbornike za profesorje in učitelje strokovnih šol.

Lepi načrti imajo lahko trojnouso: ali se realizirajo — kar je najlepše; ali ostanejo samo lepe ideje, da jih ljudje občudujejo in se ob njih navdušujejo; ali pa se oremene v retoriko, primerno za tiste, ki se v svetu uveljavljajo kot gramofonske počste, seveda žive. Izjuzičen pa vemo tole: življenje ima res svojo logiko, ima pa tudi svojo silo in le močna ustvarjalna faza lahko premaga fazo golih umskih načel; abstraktnost sama življenja nikoli ne premagava. V bližnji bodočnosti bo postal učitelj še bolj aktiven in realen, kot je bil, ali pa se bo zgubil v idejah nad oblaki ozirnega občutja in goli teoriji ter mamil ljudi s prazno — govornico ali pisano — retoriko. Revija naj bi ga varovala oddaljevanja od realnosti, pasivnega posnemanja in zadrege.

Pravzapravo so vse lepe pedagoške ideje za stare; samo nesrečne so, da se še niso moge uresničiti. Ze od nekdanj je na primer naloga osnovne šole vzgajati v otroku osnovne človekove sposobnosti, v osnovi oblikovati razum in voljo in pri vsem tem učenca še ne usposablja za določen poklic. Ampak to ni nič novega. Na ta način napolniti že pri Grekih in Rimljanih. Za nauk se ponavlja v srednjem veku, v dobi humanistične šole in pozneje. V tem smislu oblikuje tudi Pestalozzi pojem svoje »Elementarbildung«. Znanj so Senekovi stavke: »Učimo naj se za življenje, ne za šolo. Učitelj naj pazi, preuči značaj, lastnosti in nagnjenja svojih učencev in naj uporablja za razne narave tudi različne kazni«. Kvintilijan pa pravi: »Opazujmo naravo in se po njej ravnamo. Vzgaja naj se celoten človek. Učitelj naj dober pozna umetnost poučevanja,

zato da bo obravnaval učence po njih različnih naravah. In vendar še danes ne znamo vsega tega v praksi izvajati.

Pedagoška je namreč praktična znanost. Ideje so lepe in humane, o njih pišejo knjige, sloves jim daje žime znamenitih pedagogov. Vse to nam pa prav malo pomaga, če leh ideje ne uresničuje učitelj, ta najskromnejši element v šolskoprosvetnem procesu. Toda beseda ima vendar v zvezi s prakso velik pomen; saj je z besedo mogoče dati navodila, kakse se kaka reč pravilno izvaja. Poleg teoretične besede imamo tudi praktično besedo, pri vzgoji je to še posebno važno, ker je poleg opazovanja zunanjih kretanj potrebno tudi razumevanje notranjih nevidnih razlogov in motivov. Pri hospitacijah opazujemo najbolj zunanje oblike, duševnega dogajanja pa ne opazimo tako. Sicer se pa le spominimo, koliko vpliva so imeli na nas listi, kot na primer »Schaffende Kunst und Arbeit in der Schule« ter »Neue Schule und Praxis«, še posebno pa naš nekdanji »Popotnik«. Reforma je največkrat živahno in silovito obujanje starih idej, obenem pa vztrajna zahteva po izvajanju v zvezi s podrobnimi navodili. Ljudskoškolski list bi torej imel posebno roko dela.

Mogoča bo še neka druga nevarnost. Kot drugod po svetu, bomo tudi pri nas poudarjali dvoje načel: nuditi otroku čim več praktičnega znanja in upoštevati otrokovo duševno naravo. Ze vnaprej lahko vemo, da bo pri tem nastalo protislovje. Saj se že sedaj oglašajo zastopniki raznih strok in zahtevajo vsak svoje. Prav zanimivo bi bilo zbrati vse te predloge; marsi-

kdo bi obstrmel, saj jih je vendar preveč. Prišlo bo do navzkrižja med otrokovo duševnostjo in zahtevami odraslih. Zadevo bo lahko rešil samo učitelj, ki bo znal s psihološkim znanjem ter naravno in privzgojno intuicijo prilagoditi šolski pouk individualnim značilnim lastnostim učencev, stanju v posamezni dobi njih telesnega in duševnega razvoja ter njih okolišnin in socialni skupini, iz katere izhajajo. Toda naš učitelj bi moral imeti več psihološke kulture, poznati bi moral metode za opazovanje in preučevanje učencev, sredstva za psihološka raziskovanja in podobno. Za tako delo sta potrebni znanost in intuicija; ne moremo se zanašati samo na dar intuicije. Po drugi strani je pa tudi res, da brez intuicije ne bomo nič opravili in da bi si jo morali na različne načine, posebno pa s pomočjo psihološke znanosti, čim bolj oblikovati. Naj bi bila ljudskoškola revija tudi pri vzgajanju psihološke praktične izobrazbe učitelju v pomoč!

Ljudsko šolo imenujem osnovne razrede, pa tudi tista višja leta, ki bodo dajala večjim učencem nauke za življenje. In prav ta višji, to je tretji tečaj, bo dal mnogo misliti že zaradi učenega gradiva samega. O tem se bo treba v reviji prav trezno in po domače pogovoriti. Ne bodo pa spadali semkaj višji razredi, ki bodo po svojem namenu podoba nižje srednje šole.

Mimo vsega moramo priznati, da je sedanemu učitelju skoro popolnoma neznan osnovnoškolsko pedagoško gibanje v tujini. Pred nekaj leti sem prejel iz Francije tole pismo: »Naši ljudje ne morejo razumeti, kako zdej po novem učijo; njihovi mali, ki so letos začeli v šolo hoditi, berejo že cele besede in celo že kratke stavke, črk pa ne poznajo, ker jih posameznih črk sploh ne učijo. To je tudi zame nekaj čisto novega. Mislim sam si, da bi bilo tudi pri nas

prav malo ljudi, ki bi vedeli, da gre pri tem za globalno metodo, ki so jo v nekaterih državah kar splošno uvedli. Globalizem — mi smo ga včasih imenovali strnjjenost — pa ne obsega samo metode pouka čitanja in pisanja, ampak je postal v svetu zanimiv problem pouka sploh. So pa še druge reči, o katerih bi morali biti poučeni.

Z eno besedo: zelo potrebna nam je revija, ki bi postala um in srce naše ljudske šole in njenega učitelja oziroma učiteljice. Njen program naj bi bil: slovenska ljudska šola. Mogoče bi ji izbral ime: Slovenska šola, Ljudska šola, Slovenska ljudska šola, Naša ljudska šola ali kaj podobnega. S tem bi »Sodobno pedagoško« razbremenili drobnarij. Postala bi lahko ropolna in enotna revija za znanstveno pedagogiko, poleg tega pa še za psihologijo, ki je zadnja leta, odkar imamo vzgojitelje in poklicne svetovalce ter službo poklicnih psihologov, za nas še posebno važna. Bilo bi treba tudi glede podrobne šolske prakse marsikaj znanstveno obrazložiti; saj je na primer globalnost dobila tudi v praksi svoj pomen le v zvezi z gnezologijo, psihologijo in fiziologijo. Razbremenik bi potem »di list »Prosvetni delavec«, ki bi lahko objavljal samo članke o šolskopolitične narave, organizacijske poročila, moralne in materialne zahteve profesorjev, učiteljev, vrtnaric in vzgojiteljev, drobne vesti in podobno.

Posebna revija za ljudsko šolo je vsekakor potrebna. Ob miselnianjo pa se porajajo težki premisliki: ljudje, ki bi tako revijo hoteli resno uporabljati, sotrudniki in gmetna sredstva. Uredništvo na bi prevzeli učitelji, ker le-ti še najbolj poznajo zunanje in notranje življenje šole in tudi glede prispevkov ne bodo pretirano ortodoksni. Sicer so pa to reči, ki ne spadajo več v okvir tega članka.

Josep Dolgan

ZANIMIVA PRIMERJAVA

Pred seboj imam »Godišen izveštaj za učbenata 1955-56 god., Ekonomski tehnikum. Borris Kidrič« Skopje in »Statistično poročilo ob koncu šolskega leta 1955-56 Ekonomske srednje šole v Ljubljani, obdobje iz junija meseca 1956. Primerjava uspehov na teh dveh šolah je presenetljiva. Naj govore številke same:

- a) Razred je izdelalo: I. razred: Skopje 138 — 58%, Ljubljana 215 — 88%; II. razred: Skopje 155 — 59%, Ljubljana 168 — 88%; III. razred: Skopje 86 — 59%, Ljubljana 144 — 83%; IV. razred: Skopje 21 — 57%, Ljubljana 70 — 92%. Od vseh dijakov: Skopje 400 — 58%, Ljubljana 567 — 88%.
- b) Ima popravnj izpit: I. razred: Skopje 73 — 30%, Ljubljana 28 — 12%; II. razred: Skopje 78 — 29%, Ljubljana 22 — 12%; III. razred: Skopje 51 — 35%, Ljubljana 21 — 15,5%; IV. razred: Skopje 9 — 24%, Ljubljana 6 — 8%. Od vseh dijakov: Skopje 211 — 31%, Ljubljana 77 — 12%.
- c) Ponavljaj razred: I. razred: Skopje 28 — 12%, Ljubljana nobeden; II. razred: Skopje 31 — 12%, Ljubljana nobeden; III. razred: Skopje 9 — 6%, Ljubljana 2 — 1,5%; IV. razred: Skopje 7 — 19%, Ljubljana nobeden. Od vseh dijakov: Skopje 75 — 11%, Ljubljana 2 — 0,3%.
- Skupaj: I. razred: Skopje 239 — 100%, Ljubljana 243 — 100%; II. razred: Skopje 284 — 100%, Ljubljana 190 — 100%; III. razred: Skopje 146 — 100%, Ljubljana 131 — 100%; IV. razred: Skopje 37 — 100%, Ljubljana 76 — 100%.

Vseh dijakov: Skopje 686 — 100%, Ljubljana 646 — 100%. Se bolj je zanimiva primerjava uspehov na teh dveh šolah pri zaključnem izpitu (maturi) v junijem roku 1956. Zaključni izpit je opravljalo:

- a) prvič: Skopje 22, Ljubljana 70;
- b) drugič: Skopje 19, Ljubljana 1;
- c) tretjič: Skopje 46, Ljubljana 0. — Skupaj: Skopje 46, Ljubljana 71.
- a) Zaključni izpit je z uspehom opravilo: Skopje 18 — 39%, Ljubljana 70 — 98%.
- b) Na tri mesece je bilo odklonjenih (popravni izpit iz enega predmeta): Skopje 20 — 44%, Ljubljana 0.
- c) Na eno leto je bilo odklonjenih: Skopje 8 — 17%, Ljubljana 1 — 1,5%.
- Skupaj: Skopje 46 — 100%, Ljubljana 71 — 100%.

(V obeh tabelah so upoštevani poleg rednih dijakov tudi dijaki delavskih oddelkov, niso pa zajeti slušatelji pripravljanih tečajev.)

Kje so vzroki tako nenavadnemu nesorazmerju? Morda materialna baza šole ali kvaliteta učiteljskega zbora. Ne, Ekonomski srednja šola v Skopju je sorazmerno dobro opremljena z učili. Prav tako je z učnim kadrom: od 33 predavateljev imajo vsi (razen učitelja telovadbe in predvojaške vzgoje) filozofsko ali ekonomsko fakulteto, vsi imajo tudi profesorski izpit — vse

približno tako kot na Ekonomski srednji šoli v Ljubljani. Glavni vzrok temu nesorazmerju je gotovo različen kriterij pri ocenjevanju raznih zahtevnih profesorjev. V Sloveniji smo v večletni vpitjem o problemem nedeljnih dijakov, o preobsežni učni snovi, o prevelikem številu tedenskih učnih ur prišli že tako daleč, da se profesor skoraj ne upa več šteti dijakove negativne ocene. K temu dejno pripomore tudi kategorizacija vrednosti šol po statističnih podatkih o učnih uspehih na posameznih šolah. (Ni nujno, da je šola, ki je v statističnih tabelah glede na procent pozitivno ocenjenih izkazana kot najslabša, tudi v resnici najslabša.) In če pride kakih štirinajst dni pred zaključkom šolskega leta, še primerna okrožniča direktorja, po kateri je profesor tako rekoč odgovoren za negativno oceno dijaka, potem je razumljivo, da se bo profesor presnelo premislil, preden bo napisal oceno nezadostno. Če pa jo, nima večjo intervencije z vseh mogočih ustanov, da bi se ocena nekako popravila ali da bi profesor vsaj

ZA NAPREDEK TELESNE VZGOJE NA OSNOVNIH ŠOLAH

V vseh naprednih državah je šolska telesna vzgoja zelo čislana in postavljena na zelo visoko zdravstveno in vzgojno raven, ki ji po vsej pravici pripada. Enako skrb ji posveča tudi socialistična družba. Vendar se vprašajmo, ali je telesna vzgoja na naših šolah res takšna, kakršna bi morala biti? Glede telesne vzgoje na osnovnih šolah v mariborskem okraju moramo žal ugotoviti, da je ta še na precej primitivni stopnji ali pa je ponekod sploh ni. Vsakomur je znano, kakšen učinek ima telesna vzgoja na človeški organizem, še posebno pa na organizem v rasti, ki je izpostavljen raznim vplivom deformacije. Se vedno je nekaj vzgojiteljev, ki upričo dejstva, da je telesna vzgoja poleg umske, moralne in estetske vzgoje enoten vzgojni izobraževalni proces, smatrajo telesno vzgojo kot nekaj odvečnega in mislijo, da je drugotnega pomena. Da je to res, vidimo iz tega, da ti pedagogji uporabljajo ure, namenjene za telesno vzgojo, za utrjevanje učnih snovi iz drugih predmetov, delo itd.

Nekateri se zopet izgovarjajo, da je pouk telesne vzgoje na njihovih šolah neizvedljiv. Res je, da obstajajo velike materialne težave (to velja še posebno za telesno vzgojo na podeželju), vendar to ne more biti nikak vzrok; pravi vzrok je v pomanjkanju čista odgovornosti. Res je tudi to, da je lažje telovaditi v bogato o. smljeni telovadnici. Kdor pozna učinek sonca, zraka in vode na mladi organizem, bo izrazil lepo vreme za telesno vzgojo v naravi. Ravno za to pa so prikrajsane šole v mestih in imamo mi podeželni veliko prednost.

Kdaj se pokažejo znaki pomanjkljive telesne vzgoje v rani mladosti in kje? Najprej v gimnazijah, strokovnih šolah, posebno pa še v JLA kakor tudi

pri popravnem izpitu jeseni pogledal skozi prste. Profesor kloni in s tem napravi neopopravljivo pedagoško napako. Dijaki vidijo, da je njihov sošolec (splošno znani lenuh) zdelal zaradi tega, ker ima pač take in take »strice«. Kako naš profesor da sedaj še kateremu dijaku nezadostno oceno, čut pravčnosti mu tega več ne dopušča.

Prav je, da se družba za šolo in za učno se mladino brigaa; zato imamo tudi družbeno upravljanje v šolstvu. Ni pa prav, da se brigaa le takrat, ko je že nezoporno, ko so ocene že zaključene. Točko načelno.

V tem konkretnem primeru (pri primerjavi učnih uspehov na Ekonomski srednji šoli v Skopju in v Ljubljani) se mi pa zdi, da je neustrešno na Ekonomski srednji šoli v Skopju nenormalen, kot je tudi nenormalen uspeh na Ekonomski srednji šoli v Ljubljani; od 686 dijakov jih je na Ekonomski srednji šoli v Skopju izdelalo le 400, na Ekonomski srednji šoli v Ljubljani pa sta od 646 dijakov v juniju 1956 padla za vse leto le dva dijaka.

Pavle Uršič

Svet za telesno vzgojo pri OLO Maribor je pomanjkljivosti videl in sklenil osnovati v posameznih komunalnih centrih za izboljšanje telesne vzgoje na osnovnih šolah. Za vodnike teh centrov so bili določeni učitelji in profesorji telesne vzgoje. Ti vodje centrov naj bi sklicevali vsak mesec enodnevne seminarje za učitelje osnovnih šol in na njih predelovali snov za posamezne ure telesne vzgoje, predvsem takšne ure, pri katerih ni potrebno orodje. Takšni centri so ponekod že začeli delati. Tako smo n. pr. v občini Maribor-Košaki že izvedli takšen seminar, ki ga je z zanimanjem poslušalo več učiteljev. Za začetek smo imeli samo teorijo, začeli smo s telesnovzgojno abecedo, medtem ko bomo naslednji mesec že začeli z izvedbo posameznih ur telesne vzgoje praktično.

Za izboljšanje telesne vzgoje je svet razpisal tudi mnogoboj; tako se bodo lahko najprej kosali razredi, nato šole in končno tudi komune. Ti centri za telesno vzgojo so vsekakor ogromen in obenem tudi prvi korak k izboljšanju telesne vzgoje na osnovnih šolah. Dobro bi bilo, če bi mariborski okraj posnemal tudi drugi okraj, kajti le tak način vodi k izboljšanju zdravja, delovne sposobnosti kakor tudi k splošni blaginji.

Rajko Kogelnik

Smrt zaslužnega šolnika

Dne 4. novembra smo ob ogromni udeležbi ljudstva z Vrnskega ter bližnje in daljnj okolice pokopali pokojnega ravnatelja nižje gimnazije Julija Sevnika. Umrl je v ljubljanski bolnišnici v 70. letu starosti. Pokopnik si je v 47 letih učiteljske službe nabral mnogo zaslug, ki jih je treba vsaj na kratko orisati.

Pokojni Julij Sevnik se je rodil l. 1887 na Vrnskem, kjer je poenval od l. 1922 dalje do upokojitve. Ze kot 19-letni abiturient mariborske učiteljske šole, kolence zavednega in zaslužnega slovenskega pedagoga Henrika Schreinerja, je nastopil službo v Polzeli, nato v Dramljah in mimogrede še v Grizah. Povsod se je pri svojem delu izkazal kot zaveden Slovenec, ki si je stavil za motto svojega življenja Gregeričeve besede: »Ne samo, kar veleva mu stan, kar more, nego storiš je dolžan. Prva svetovna vojna tudi njemu ni prinesla. Od vsega početka ga je zajel njen vihar. Kot zaveden Slovenec je prišel v rusko ujetništvo, preživel tam revolucijo, se prebil prav skozi vso Sibirijo do Vladivostoka, se nato iz Daljnega Vzhoda vračal z ladjo mimo Indije skozi Rdeče morje do Evrope, kamor je prispel l. 1920. Z vsem svojim žarom se je bojeval za osvoboditev slovenske Koroske. Za ta boj je žrtvoval svojo plačo, ki jo je po vrnitvi iz ujetništva dobil za vsa vojna leta nazaj. Sele njegova zapuščina je odkrila njegovo veličje črtev, ki ni bila majhna, posebno če pomislimo, da ni imel nikakega premoženja razen plače.

Od l. 1922 dalje je služboval na Vrnskem najprej kot učitelj, od l. 1937 dalje pa kot šolski upravitelj. Leta 1941 je tudi naj padla težka roka okupatorja, ki ga je z družino vred pregnala v Zaječar. V hudem

pomanjkanju je potrpežljivo čakal in globoko veroval v pravično zmago NOB. Ko se je l. 1945 vrnil v osvobodjeno Slovenijo, se je, čeprav je precej porušene domovine.

Kot upravitelj osnovne šole, nato prve sedemletke in pozneje kot ravnatelj nižje gimnazije je delal od l. 1950, ko je bil upokojen in je nato še tri leta služboval honorarno. Tudi po upokojitvi ni miroval, vse dotler kar sa ni bolezen priklenila pred dobrimi 3 meseci na bolniško posteljo.

Ves čas svojega službovanja je vneto sodeloval v vseh kulturnih in prosvetnih naprednih organizacijah. Bil je povodnja družstva »Vilec«, vnet igralec pri dramskem odseku CM društva, deloval je v čitalnici in knjižnici, v ukrajnem učiteljskem društvu, zatem v posojilnici in pri zadrugi; bil je občinski odbornik in predsednik raznih sektorjev in svetov, predsednik OF, Ljudske univerve in njen predavatelj, vnet sodelavec RK itd. Z eno besedo, bil je povsod, kjer je bilo treba pomagati. Pomagal je z dobrimi mislimi in nasveti, bil je iniciativni, izredno človekoljuben, nadvse pravičen, pošten, valen, poštenjak, ki se nikjer ni bal povedati resnice. Sporo je skušal vedno blagohotno poravnati. V svojem značaju je bil dosleden in neomajnega prepričanja v uspeh vsega, za vsa vojna leta nazaj. Sele njegova zapuščina je odkrila njegovo veličje črtev, ki ni bila majhna, posebno če pomislimo, da ni imel nikakega premoženja razen plače.

R. I.

Opozorilo vsem prosvetnim delavcem

Pedagoški center LRS v Ljubljani Je letos novembra dobil svoje nove upravne prostore in internat na Poljanski cesti 20 v Domu Ivana Cankarja. Internat Pedagoškega centra upravljajo Združena prosvetnih delavcev LRS in je v prvi vrsti namenjen tečajnikom Pedagoškega centra. Vendar pa je internat, če ni zaseden, na razpolago tudi vsem prosvetnim delavcem, ki prihajajo v Ljubljano po uradnih ali privatnih poslih. Zato naj se prosvetni delavci, posebno tisti, ki prihajajo opravljati praktične izpita in nimajo prenočišča, obrnele na upravo Pedagoškega centra, Združenje prosvetnih delavcev Slovenije. Telefonska številka 31-708.

NOVE KNJIGE

- LISTI:
- CICIBAN: štey. 3 izide konec novembra.
 - PIONIR: štey. 4 izide sredi meseca decembra.
 - PIONIRSKI LIST: bo izšel 28. novembra in 10. dec.
 - KNJIŽNICA »CEBELICA« (cena: broš. 50.— din, kart. 110.— din).
 - 2 knjiga V. Winkler: MALI SMOLČEK — že izšla, kart. razprodana.
 - 3 knjiga B. Grün: SNEGLJČICA — štirbarvna slikanica — izide prve dni v mesecu decembru.
 - KNJIŽNICA »SINJI GALEB« (cena: broš. din 90.—, polplatno 150.— din).
 - 3 knjiga J. Jalen: BOBRI — VRH izide prve dni v mesecu decembru. Bobri I in II del razprodani.
 - KNJIŽNICA »KONDOR« (cena: broš. 130.— din, polplatno 250.— din).
 - 3 knjigo Homer: ILIADA in 4 knjigo I. Cankar: KRIŽ NA GORI že razpoložljiva šolskim poverjenikom. 1. in 2. knjiga iz te zbirke sta že razprodani.
 - CICIBANOVA KNJIŽNICA:
 - B. Jurca: BRATEC IN SESTRICA, ilustr. C. Potokar, cena polplatno 220.— din.
 - D. Gorinšek: VESELI RAJ, ilustriral J. Vidic, cena broš. 90.— din.
 - D. Maksimovič: VETROVA USPAVANKA, ilustrir. M. Vovelnik, cena broš. 150.— din, polpl. 190.— din.
 - E. Smasek: VELIKI IN MALI ZAJEC, kart. slikanica, cena 150.— din.
 - O. Zupančič: CICIBANOVE PESMICE, kart. slikanica, ilustr. M. Stupica, cena 100.— din.
 - O. Zupančič: PESMICE, ilustriral M. Stupica, cena 100.— din.
 - CIRKUS, kart. slikanica, izvirne ilustracije Saša Fortvat, cena 100.— din.
 - KNJIŽNICA ZA MLADINO:
 - P. Voranc: SOLZICE, ilustr. F. Mihelič, cena: broš. din 120.—, polplatno 190.— din.
 - Ch. Dickens: OLIVER TWIST, ilustr. G. Gruikshank, cena: broš. 390.— din, polplatno 560.— din, celoplatno 690.— din.
 - ZBIRKA »ZLATA PTICA«
 - LITOVŠKE PRAVLJICE — prva knjiga iz programa 1956-57, ilustr. A. Leptova, cena: za prednaročnike 300.— din.
 - RAZPRODANE SO NASLEDNJE KNJIGE:
 - J. Jalen: Bobri I. in II. del (knjižnica »Sinji galeb«).
 - F. Bevk: Kaplan Martin Cedernak (1. knj. »Kondorja«).
 - S. Puškin: Stotnikova hči (2. knj. »Kondorja«).
 - A. Martič: Belko, kart. (1. knj. »Cebelice«).
 - V. Winkler: Mali Smolček, kart. (2. knj. »Cebelice«).
 - Zlata puščica, polplatno.
 - Od izrezank imamo na razpolago samo še »O goskici« po 20.— din.
 - ZALOŽBA »MLADINSKA KNJIGA«, LJUBLJANA, Tomšičeva ulica štey. 2.